

Emigrationen till Amerika och den svenska arbetarrörelsen

nr 8 2018 årgång 46

Ungefär en fjärdedel av Sveriges befolkning emigrerade till USA från 1800-talets mitt fram till första världskriget. Denna studie undersöker massutvandringens politiska effekter på hemorterna. Vi använder detaljerade data över emigranter och jämför svenska kommuner med olika mycket utvandring. Genom att utnyttja oväntade frostchocker och närhet till emigrationshamnar skapar vi ett instrument för att predicera emigration. Resultaten visar att utvandringen ledde till ökat medlemskap i fackföreningar och socialdemokratiska arbetarepartiet. Vidare ökade benägenheten att strejka och rösta på vänsterpartier i riksdagsval. Vi finner även politiska förändringar i kommunerna, då emigrationsorter hade högre fattigvårdsutgifter och i större utsträckning bytte till representativ demokrati.

Omkring 30 miljoner européer emigrerade till USA från mitten av 1800-talet fram till första världskrigets start, en period ofta kallad för *the Age of Mass Migration*. De tidiga emigranterna följdes ofta av släkt och vänner i ett senare skede, vilket skapade långvariga migrationsmönster mellan utvandringsorterna och Amerika. Man kan ställa sig frågan hur en sådan stor förändring i människors mobilitet påverkade den politiska utvecklingen i hemländerna. Figur 1 ger en första indikation. Den visar relationen mellan ett mått på arbetares förhandlingskraft år 2000 och antalet emigranter till USA fram till 1910 för 29 OECD-länder. Länder med stor utvandring, såsom Italien, Tyskland, Irland och Sverige, har i dag en betydligt högre anslutningsgrad till facket jämfört med länder med liten utvandring såsom Spanien, Frankrike och Polen. Det är därtill slående att den europeiska massutvandringen även sammanföll med en demokratiseringsvåg i Europa (Moses 2011). Dessa korrelationer indikerar att USA:s öppna invandringspolitik kan ha haft vida konsekvenser för den politiska utvecklingen i den gamla världen. Vi testar denna hypotes i en svensk kontext med deltagande i arbetarrörelsen som främsta utfall.

Redan på 1700-talet uttryckte den franske nationalekonomen och statsmannen Anne-Robert-Jacques Turgot (1810) att möjligheten att lämna Europa för den nya världen skulle komma att sätta tryck på europeiska beslutsfattare att förbättra sina politiska institutioner. Senare argumenterade Hovde (1934) för att emigrationsströmmarna förbättrade arbetares förhandlingsposition genom att introducera en bättre valmöjlighet utanför Sverige. Liknande argument har också anförts av Gunnar Myrdahl (1944) då han studerade 1900-talets stora utvandring av afroamerikaner från den

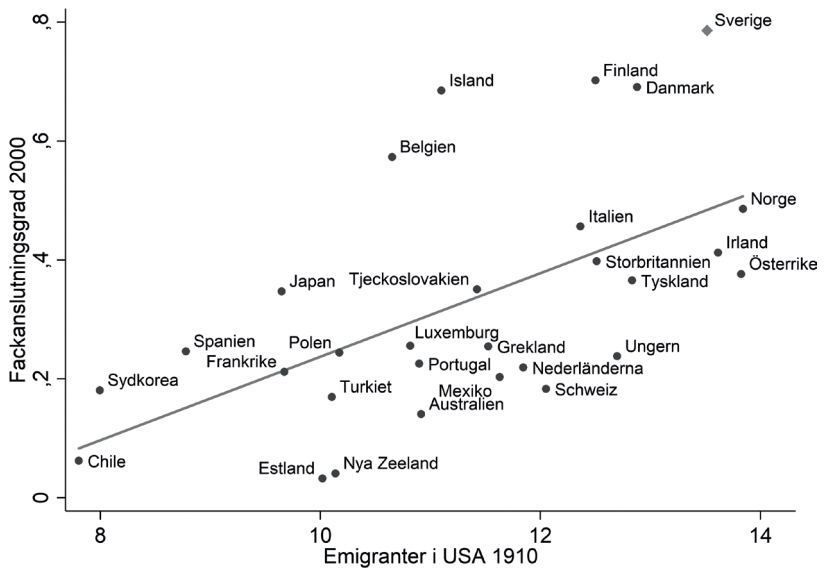
MOUNIR KARADJA OCH ERIK PRAWITZ

Mounir Karadja är forskare vid Uppsala universitet med inriktning på politisk ekonomi och migration. mounir.karadja@nek.uu.se

Erik Prawitz är forskare vid Institutet för Näringslivsforskning (IFN) med inriktning på politisk ekonomi, utveckling och ekonomisk historia. erik.prawitz@ifn.se

Artikeln sammanfattar resultat från studien "Exit, Voice and Political Change: Evidence from Swedish Mass Migration to the United States", under publicering i *Journal of Political Economy* (Karadja och Prawitz 2018).

Figur 1
Emigration och
fackanslutningsgrad i
OECD-länder

Källa: OECD och USA:s folkräkning 1910 (NAPP).

amerikanska södern. Effekterna av utvandring på politisk förändring är dock inte uppenbara. Albert Hirschman (1970) hypotiserade exempelvis i en välkänd artikel att en sorti av politiska dissidenter kunde medföra en minskad politisk röst hemma.¹

För att närmare utröna dessa samband fokuserar vi på Sverige, där upp emot 25 procent av befolkningen, ca 1,3 miljoner individer, utvandrade under perioden 1860–1920. Utvandringen sammanföll även här med stora politiska förändringar. Sveriges socialdemokratiska arbetareparti (SAP) bildades 1889 och spelade tillsammans med LO en nyckelroll i arbetarrörelsen och reformer såsom den allmänna rösträtten och åttatimmars arbetsdag. En läsning av den digra emigrationsutredningen från 1913 tydliggör att den samtida politiska eliten var djupt oroad över massutvandringen (Sundbärg 1913). Den rekommenderade politiska reformer för att förmå folk att stanna, snarare än att uppföra restriktioner för utvandring.

1. Hur kan vi studera effekterna hemmavid?

För att studera effekten av emigration inom Sverige fokuserar vi på jämförelser mellan knappt 2 400 historiska kommuner. Vi använder detaljerade data över lokal utvandring, insamlat från kyrkböcker och passagerarlistor, samt medlemskap i både fackförbund och SAP per kommun och år hämtat

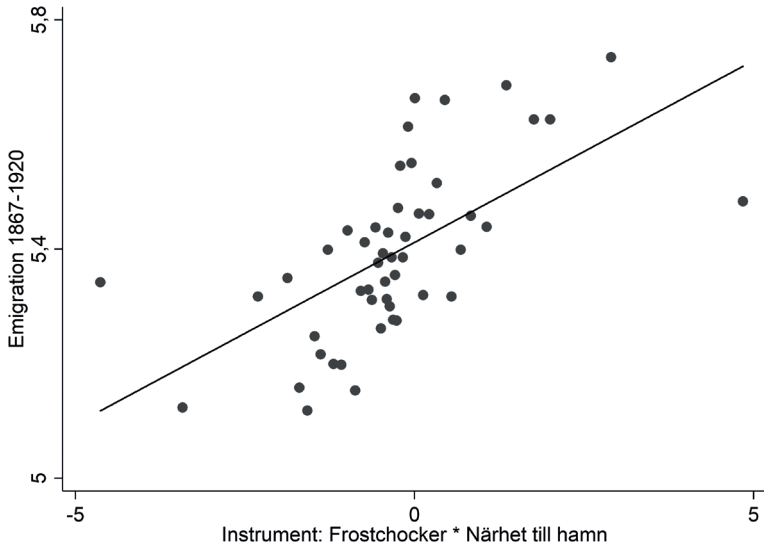
¹ I en senare reflektion av den europeiska utvandringen till Amerika argumenterade dock Hirschman för att dessa två krafter kunde agera som komplement till varandra, snarare än substitut (Hirschman 1978).

från *Folkrörelsearkivet* (SND). Dessutom utnyttjar vi bl a strejkdata från storstrejken 1909, kommunala valdata för de nationella valen mellan 1911 och 1921 (Berglund 1988) och uppgifter om kommunernas finanser (Hinnerich och Pettersson-Lidbom 2014).

Då utvandring och politisk utveckling hemmavid kan tänkas påverkas av en rad bakomliggande och gemensamma lokala faktorer försvårar det möjligheterna till att mäta ett kausalt samband. Exempelvis skulle invånare i mer välbärgade kommuner både kunna ha större möjligheter att utvandra och påverka politiska utfall i ett senare skede. Eftersom det är omöjligt att samla in data på alla potentiella faktorer som kan påverka resultatet använder vi oss av en s k instrumentvariabelmetod för att skatta effekten av emigrationen i sig utan påverkan av andra bakomliggande faktorer. Vår instrumentvariabel tar fasta på två historiskt betydande komponenter för den första emigrationsvågen. För det första, det faktum att svåra väderförhållanden ledde till dåliga skördar under en rad år på 1860-talet, vilket har angetts som en betydande orsak till att utvandringen sköt i höjden mot slutet av decenniet (Sundbärg 1913; Beijbom 1995). Med temperaturdata från väderstationer i Sverige och Norge mellan 1864 och 1867 skapar vi ett mått på frostchocker, dvs antalet månader under vegetationsperioden med ovanligt låga temperaturer. Den andra komponenten vi använder oss av är det faktum att nästan all utvandring skedde från hamnarna i Göteborg och Malmö, något vi kan se i våra passagerardata. Genom att mäta avståndet till den närmaste uthamnen får vi ett relativt mått på utvandringskostnaden från varje kommun. Vår instrumentvariabel kombinerar dessa två faktorer under hypotesen att *kombinationen* mellan att uppleva missväxt och samtidigt ha närhet till en emigrationshamn underlättar beslutet att emigrera.

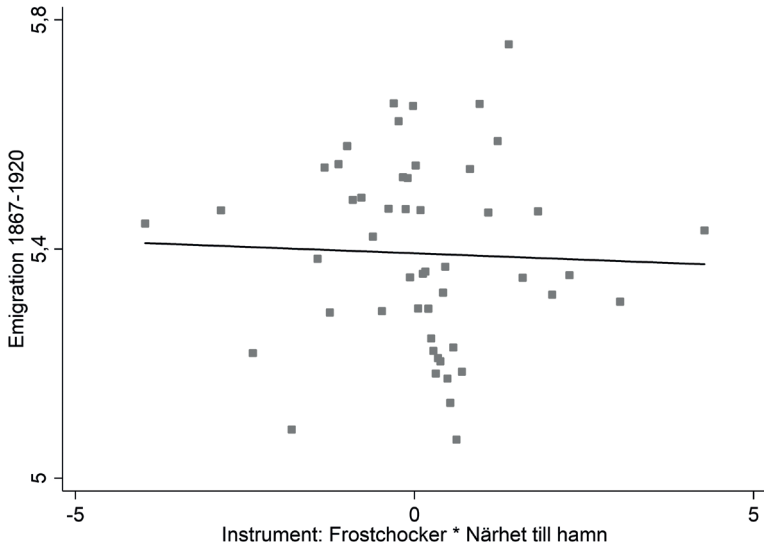
Tack vare att emigrationsmönster var väldigt persistenta under denna tid kan vår instrumentvariabel förklara inte bara från vilka områden som människor emigrerade direkt efter frostchockerna på 1860-talet, utan även migrationen under följande decennier. Figur 2 visar sambandet mellan instrumentet och logaritmen av antalet människor som utvandrade 1867–1920 för varje kommun. Sambandet är tydligt positivt och indikerar således att frostchockerna på 1860-talet hade mycket långvariga effekter på migrationsmönster. För att testa huruvida detta resultat är robust visar vi samma figur igen fast med ett s k placeboinstrument som inte borde uppvisa något samband. Placeboinstrumentet är konstruerat med frostchocker på samma sätt som det vanliga instrumentet, men här räknas bara chocker under vintermånaderna. Dessa chocker torde inte ha påverkat skördarna och inte heller utvandringen. Som väntat visar figur 3 att placeboinstrumentet inte har någon inverkan på utvandringen, vilket indikerar att vårt mått inte är relaterat till permanenta skillnader i klimat mellan kommuner.

Figur 2
Instrumentet och emigration

Anm: Figuren visar på x-axeln en kommuns värde på instrumentvariabeln (som är ett mått på incitamenten att emigrera) medan y-axeln visar logaritmen av antalet emigranter 1867–1920. Båda variablerna är residualer efter att ha tagit hänsyn till de variabler som redovisas i avsnitt 2.
Källa: SMHI och författarnas emigrationsdata.

Figur 3
Placeboinstrumentet och emigration

Anm: Figuren visar på x-axeln en kommuns värde på placebo-instrumentvariabeln (där frostchocker räknas under vintermånaderna) medan y-axeln visar logaritmen av antalet emigranter 1867–1920. Båda variablerna är residualer efter att ha tagit hänsyn till de variabler som redovisas i avsnitt 2.
Källa: SMHI och författarnas emigrationsdata.

2. Utvandringen och den svenska arbetarrörelsen

Våra resultat visar att kommuner som upplevde en relativt sett större utvandring även uppvisade en större efterfrågan på politisk förändring. I synnerhet finner vi en markant ökning i stödet för arbetarrörelsen, mätt som antalet medlemmar per capita i fackföreningar och SAP. Tabell 1 visar resultaten i detalj. Den första kolumnen visar OLS-estimatet, som inte bör tolkas kausalt eftersom det inte tar hänsyn till potentiella bakomliggande faktorer. Det indikerar att kommuner med mer emigration mellan 1867 och 1900 hade en högre anslutningsgrad till arbetarrörelsen 1900–20. Detta samband står sig när vi tar hänsyn till skillnader mellan kommunerna vad gäller bl a avstånd till närmaste järnväg och stad, jordbruksareal samt indikatorer för vilket typ av jordbruk som kommunen lämpar sig bäst för. I kolumn 3 och 4 redovisas motsvarande estimat då vi använder vår instrumentalvariabel. Resultatet, som kan tolkas kausalt, visar även här att emigrationen påverkade anslutningen till arbetarrörelsen positivt: En hypotetisk dubblering av utvandringen i en mediankommun skulle medföra en förflyttning till den 90:e percentilen i termer av medlemskap i fackförbund och SAP.

Eftersom vår instrumentalvariabel är en kombination av frostchocker och närheten till Göteborg och Malmö är det viktigt att säkerställa att resultaten inte drivs av relationen mellan frost och närheten till större orter eller hamnar i allmänhet. Modellen som redovisas i den femte kolumnen i tabell 1 gör just detta genom att kontrollera för kombinationen av frost och närhet till andra stora hamnar och städer som inte var viktiga emigrationshamnar. Estimatet påverkas inte nämnvärt av de extra kontrollvariablerna, vilket styrker vårt grundantagande att närheten till Göteborg och Malmö bidrar till våra resultat på grund av städernas roll som avresehamnar.

Vad hade då medlemskap i arbetarrörelsen för praktisk betydelse? Ett sätt att testa detta är att undersöka sannolikheten för invånare att delta i en strejk, eftersom det visar på en villighet att bära en kostnad för sin aktivism, samtidigt som det indikerar arbetarnas kapacitet att lösa det inneboende *free rider*-problemet i att organisera protester. I detta syfte använder vi data på deltagande i generalstrejken 1909, där totalt omkring 200 000 arbetare deltog. Kolumn 1 i tabell 2 visar att strejkdeltagande per capita var högre i kommuner med större emigration, en indikation på att arbetarrörelsens medlemstal inte bara hade betydelse på pappret utan kunde mobiliseras för att påverka. Detta är i linje med att strejkvapnet var arbetarrörelsens främsta verktyg för att främja sina syften (Westerståhl 1945) samt Hovdes (1934) hypotes att emigrationen gjorde det möjligt för arbetare att skapa effektiva organisationer.

Det var dock inte bara deltagande i arbetarrörelsen som påverkades positivt av utvandringen. Inte oväntat medförde denna utveckling även ett ökat stöd för partier med nära band till arbetarrörelsen. Vi finner att stödet för vänsterpartier ökade överlag i riksdagsvalen 1911–21. Estimatet i andra kolumnen i tabell 2 indikerar att en tioprocentig ökning av emigrationen medförde ett ökat stöd för vänsterpartier på 1,2 procentenheter. Då stödet

Tabell 1
Effekterna av emigrationen på arbetarrörelsen

	Medlemskap i arbetarrörelsen per capita 1900–20				
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Emigration 1867–1900	0,0096*** (0,0020)	0,0090*** (0,0020)	0,0213*** (0,0075)	0,0212*** (0,0072)	0,0231*** (0,0068)
Länsfixa effekter	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Kontroller	Nej	Ja	Nej	Ja	Ja
Frost*Närhet till marknad	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja
Observationer	2 358	2 358	2 358	2 358	2 358
Genomsnittligt utfall	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
F-test IV			13,11	17,30	17,19

Anm: Tabellen visar skattningar från OLS-modeller i kolumn 1 och 2, samt IV-modeller i kolumn 3, 4 och 5. Den visar relationen mellan logaritmen av antalet emigranter 1867–1900 från en kommun och andelen av kommunens invånare som var medlemmar i arbetarrörelsen 1900–20. Alla modeller tar hänsyn till logaritmen av populationen 1865. Kolumn 3, 4 och 5 kontrollerar även för antalet frostchocker 1864–67 samt närheten till närmaste emigrationshamn. Kontroller inkluderar närheten till närmsta emigrationshamn, handelshamn, väderstation, stad och Stockholm, logaritmen av antalet invånare 1865 och area, latitud, longitud, andelen kultiverad mark 1810 och indikatorvariabler för hög lämplighet att producera korn, havre, vete, mejeriprodukter och skogsindustri. Frost*Närhet till marknad inkluderar kombinationseffekten mellan frostchocker och närheten till närmaste handelshamn och till närmaste stad. Standardfel som tar hänsyn till seriekorrelation i feltermen bland observationer med samma väderstation rapporteras inom parentes. Asterisker bredvid skattningar indikerar statistisk signifikans enligt följande: *** $p < 0,01$, ** $p < 0,05$, * $p < 0,1$.

Källa: Författarnas emigrationsdata och Andrae och Lundqvist (1998).

uppstod redan på 1910-talet tyder det på att emigrationen kan ha skapat förutsättningar för den allmänna rösträttens införande.

Vidare visar kolumn 3 i tabell 2 att effekterna på vänsterröster var mycket persistenta. När vi samlar data från riksdagsvalen 1998–2014 och länkar ihop de gamla kommunerna med dagens valdistrikt finner vi att emigrationsorter fortfarande röstar mer till vänster, över 100 år efter massutvandringens början. Det mindre estimatet visar dock att emigrationseffekten är mindre i dag än under den tidigare perioden. Sett till partiernas genomsnittliga valresultat är effekten än mindre, eftersom vänsterpartierna har ett markant större väljarstöd i dag än vid 1900-talets början. Likväl indikerar resultatet att det finns en kulturell komponent i väljarbeteende som kan bestå i flera generationer.

3. Utvandringen och lokala politiska beslut

En intressant följdfråga till de resultat vi beskrivit ovan är i vilken utsträckning som det ökade stödet för arbetarrörelsen medförde verklig politisk förändring. Ett sätt att belysa detta är att studera skillnader i kommunernas fattigvårdsutgifter. Under den aktuella tidsperioden hade kommunerna ett eget ansvar för att finansiera fattigvård. Samtidigt kom 90 procent av kom-

	Strejkdel- tagande 1909	Vänsterns röstandel 1911–21	Vänsterns röstandel 1998–2014	Fattig- vårds- utgifter 1919	Repre- sentativ demokrati 1919
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Emigration 1867–1900	0,0319** (0,0127)	0,1204** (0,0494)	0,0818** (0,0368)	1,1163*** (0,3332)	0,0473** (0,0221)
Länfixa effekter	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Kontroller	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Frost*Närhet till marknad	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Observationer	2 358	2 359	2 358	2 203	2 221
Genomsnittligt utfall	0,01	0,25	0,36	2,76	0,02
F-test IV	19,88	20,95	24,94	15,64	15,62

Tabell 2
Effekten av emigra-
tionen på strejkdel-
tagande, röstande och
politisk förändring

Anm: Tabellen visar skattningar från IV-modeller. Den visar relationen mellan logaritmen av antalet emigranter 1867–1900 från en kommun och fem olika utfall. Alla modeller tar hänsyn till logaritmen av populationen 1865 samt antalet frostchocker 1864–67 och närheten till närmaste emigrationshamn. Kontroller inkluderar närheten till närmsta emigrationshamn, handelshamn, väderstation, stad och Stockholm, logaritmen av antalet invånare 1865 och area, latitud, longitud, andelen kultiverad mark 1810 och indikatorvariabler för hög lämplighet att producera korn, havre, vete, mejeriprodukter och skogsindustri. Frost*Närhet till marknad inkluderar kombinationseffekten mellan frostchocker och närheten till närmaste handelshamn och till närmaste stad. Standardfel som tar hänsyn till seriekorrelation i feltermen bland observationer med samma väderstation rapporteras inom parentes. Asterisker bredvid skattningar indikerar statistisk signifikans enligt följande: *** $p < 0.01$, ** $p < 0.05$, * $p < 0.1$.

Källa: Författarnas emigrationsdata, Kommerskollegii (1910), Berglund (1988) och Hinnerich och Pettersson-Lidbom (2014).

munens intäkter från dess egna skatter. Eftersom skatt främst betalades av de mest förmögna kan skillnader i fattigvårdsutgifter ses som ett mått på graden av ekonomisk omfördelning. Kolumn 4 i tabell 2 visar att kommuner med en större emigration också hade högre utgifter per capita på fattigvård 1919. Effekten kan dock inte enbart förklaras av demokratiskt inflytande från mindre bemedlade individer eftersom effekten är betydande redan år 1918 då skattebetalare fick röster i proportion till sina inbetalningar.

För att undersöka i vilken utsträckning utvandringen i förlängningen påverkade politiska institutioner estimerar vi även effekten av emigration på sannolikheten att kommuner valde representativ demokrati framför direktdemokrati när möjligheten erbjöds. Vi utnyttjar här det faktum att kommuner med färre än 1 500 invånare från år 1919 kunde välja att byta från direktdemokrati till representativ demokrati. Som tidigare visats av Hinnerich och Pettersson-Lidbom (2014) innebar direktdemokrati att kommunerna hade lägre välfärdsutgifter per capita, troligen på grund av att direktdemokratier, i praktiken, ofta styrdes av en mindre politisk elit. Den femte kolumnen i tabell 2 visar att en högre emigration positivt ökade sannolikheten att införa representativ demokrati redan under det första tillåtna året 1919.

4. Bakomliggande förklaringar

Det kan finnas olika förklaringar till de resultat vi finner. För det första kan större möjligheter att resa till Amerika i kommuner med etablerade migrationsnätverk ha påverkat maktbalansen mellan medborgare och den politiska/ekonomiska eliten. Då levnadsstandarden var högre i USA jämfört med Sverige framstod utvandringalternativet som attraktivt. Detta förstärktes för de kvarvarande svenskarna av de många *amerikabreven* och emigrationsagenterna som ofta förskönade bilden av den transatlantiska tillvaron. Exempelvis kallade småländska barn Amerika för ”mer rika” (Wyman 1993) och anekdoter från spridda platser som Ljusne och Öland betonar att transatlantisk emigration var långt mer attraktivt än att bege sig till en större svensk stad (Rondahl 1985; Nelson 1909). I Rondahls fallstudie av situationen i Ljusne säger en deltagare i arbetarrörelsen att ”[t]okigt nog fanns det för oss endast två platser i världen då, Amerika eller Ljusne” (Rondahl 1985, s 20). Att utvandringalternativet var mer tillgängligt för de kommuner med utvandring redan under den första vågen tydliggörs i vår studie av kedjemigration och det faktum att den var som starkast i perioder då skillnaden mellan amerikansk och svensk BNP var som störst. Dessutom visar vi att individer i kommuner med hög emigration i mindre utsträckning migrerade till städer eller andra delar av landet. Det faktum att medlemskap i fackföreningar var ytterst riskfyllt då arbetare kunde få sparken och bli svartlistade (Westerståhl 1945) visar på att alternativet att lämna landet kan ha varit betydelsefullt. Att socialdemokratisk press höll läsare uppdaterade om den amerikanska arbetsmarknaden och att fackföreningar ordnade engelska språkkurser och hjälpte medlemmar att utvandra tyder på att arbetarrörelsen hade stora möjligheter att använda emigration som ett verktyg för inflytande. Att empiriskt vederlägga betydelsen av utvandringalternativet för deltagandet i arbetarrörelsen är dock svårt, men vi finner att löner ökar relativt sett mer i emigrationslän, i linje med ökad förhandlingskraft för arbetare.²

En andra möjlig förklaring är att utvandringen ledde till direkta ekonomiska effekter, som i sin tur påverkade politiska utfall. Vi inleder med att undersöka i vilken utsträckning antalet invånare påverkades av utvandringen då exempelvis tillgängliga resurser per capita kan ha förändrats. Vi finner dock att skillnaderna i antal invånare är förvånansvärt små redan 1890. Detta verkar till stor del kunna förklaras av att emigrationen ledde till dels en minskad utflyttning till andra kommuner, dels en ökad fertilitet. Vi finner dock att emigrationskommuner i högre utsträckning genomgick en strukturell ekonomisk förändring från jordbruk till industri. Detta exemplifieras av en minskad andel jordbrukare till förmån för en ökad andel industriarbetare. Då fackföreningarna var nästan uteslutande kopplade till den industriella sektorn skulle den strukturella förändringen potentiellt kunna förklara det ökade deltagandet i arbetarrörelsen. Genom att titta på deltagandet per

² Vi använder data från Jörberg (1972) på daglöner inom jordbruket, vilka finns tillgängliga på länsnivå.

industriarbetare, i stället för per capita, finner vi dock att sambandet mellan utvandringen och arbetarrörelsen inte tycks kunna förklaras enbart av strukturomvandlingen.

En ytterligare potentiell förklaring är att selektionen av migranter påverkade sammansättningen av invånare i kommunerna på ett sådant sätt att det proportionella stödet för arbetarrörelsen ökade.³ Då rösträtten var begränsad till män som betalat skatt, inte mottog fattigvård och gjort militärtjänstgöring, kan andelen röstberättigade ses som ett mått på ekonomisk och social status. När vi studerar effekten av utvandring på andelen röstberättigade finner vi dock små och statistiskt ej signifikanta effekter. Demografiska utfall, så som invandring från andra kommuner, andel gifta eller andel kvinnor påverkas också i relativt liten utsträckning, även om emigrationskommuner uppvisar en högre fertilitet och en något yngre befolkning. Även om de demografiska skillnaderna är relativt små kan emigranterna tänkas ha varit annorlunda i termer av ideologi eller andra svåråttbara individuella egenskaper. En möjlighet är att mer liberala individer emigrerade, vilket gör att kvarvarande invånare tenderar att ha vänsteråsikter. Vi testar för detta genom en exercis där vi antar att alla emigranter från en kommun skulle ha röstat till höger om de i stället hade stannat hemma, alternativt att de inte hade varit medlemmar i arbetarrörelsen. När vi skattar om effekten av emigration på arbetarrörelsen och vänsterns röstandel erhåller vi fortfarande ett positivt och statistiskt signifikant resultat, vilket indikerar att ideologisk selektion inte är en avgörande förklaring för våra resultat.

Slutligen undersöker vi om den ökade exponeringen gentemot Amerika som emigrationen medförde kan tänkas ha påverkat hemkommunerna genom informationsflöden från andra sidan Atlanten. Anekdotiskt är den svenska arbetarrörelsens effekter på den amerikanska motsvarigheten relativt väldokumenterade (Nordahl 1994) och även om dessa erfarenheter kan tänkas ha haft påverkan på svenska förhållanden finns det relativt få skildringar av detta. Genom att studera emigrationens effekter på två andra sociala rörelser med nära band till USA, nykterhets- och frikyrkorörelsen, finner vi dessutom att medlemskap i dessa inte påverkades positivt av utvandring. Att våra emigrationskommuner har mindre migrationsnätverk gentemot städer inom Sverige, där arbetarrörelsen var större, tyder också på att politiska remitteringar har en begränsad betydelse för våra resultat.

5. Slutsatser

Över en miljon svenskar emigrerade under perioden 1860 till 1920, främst till Amerika. Våra resultat indikerar att utvandringen fick långtgående konsekvenser för den svenska politiska utvecklingen. Under en tid då Sverige

³ Tidigare forskning på den motsvarande norska utvandringen har visat att selektionen i termer av inkomst (utifrån yrkeskategori) var negativ i städer och tvekydig på landsbygden (Abramitzky m fl 2012).

ännu var ett fattigt och relativt odemokratiskt land, finner vi att kommuner med högre utvandring uppvisar bredare medlemskap i arbetarrörelsen, har högre strejkbenägenhet och röstar mer på vänsterpartier. Våra resultat är konsistenta med hypotesen att förbättrade valmöjligheter, dvs lättheten att emigrera underlättade för arbetare att organisera sig i den riskfyllda arbetarrörelsen.

Vidare resulterade emigrationen i faktiska politiska förändringar i dessa kommuner. Emigrationskommuner hade högre utgifter på fattigvård och var mer benägna att införa mer inkluderande politiska styren. Att dessa områden alltjämt i dag i större utsträckning röstar för vänsterpartier tyder på att utvandringen satt långvariga spår i det svenska politiska landskapet.

Trots att emigrationen från Europa till USA var så omfattande finns lite kvantitativ forskning på hur detta påverkat hemländerna. Vår uppsats bidrar till att fylla detta kunskapsgap. Samtidigt bidrar den till en växande litteratur som undersöker just effekterna av emigration på dem som stannar kvar.⁴ I dag står världen åter inför omvälvande migrationsflöden, vilket väcker nya frågor om dess effekter. Våra resultat tyder på att emigration, eller möjligheten till emigration, kan ha positiva effekter på arbetares förmåga att organisera sig och driva politisk förändring.

REFERENSER

Abramitzky, R, L P Boustan och K Eriksson (2012), "Europe's Tired, Poor, Huddled Masses: Self-Selection and Economic Outcomes in the Age of Mass Migration", *American Economic Review*, vol 102, s 1832–1856.

Andrae, C G och S Lundqvist (1998), *Folk-rörelsearkivet 1881-1950*, Uppsala universitet, Historiska institutionen, Svensk Nationell Datatjänst.

Barsbai, T, H Rapoport, A Steinmayr och C Trebesch (2017), "The Effect of Labor Migration on the Diffusion of Democracy: Evidence from a Former Soviet Republic", *American Economic Journal: Applied Economics*, vol 9, s 36–69.

Bejjbom, U (1995), *Mot löftets land – den svenska utvandringen*, LTs förlag, Stockholm.

Berglund, S (1988), *Svenska valdata 1911-1944*, Statsvetenskapliga institutionen, Umeå universitet, Svensk Nationell Datatjänst.

Hinnerich, B T och P Pettersson-Lidbom (2014), "Democracy, Redistribution, and Political Participation: Evidence from Sweden 1919-1938", *Econometrica*, vol 82, s 961-993.

Hirschman, A O (1970), *Exit, Voice, and Loyalty: Responses to Decline in Firms, Organizations,*

and States, Harvard University Press, Cambridge MA.

Hirschman, A O (1978), "Exit, Voice, and the State", *World Politics*, vol 31, s 90-107.

Hovde, B J (1934), "Notes on the Effects of Emigration upon Scandinavia", *Journal of Modern History*, vol 6, s 253-279.

Jörberg, L (1972), *A History of Prices in Sweden 1732-1914*, Gleerup, Lund.

Karadja, M och E Prawitz (2018), "Exit, Voice and Political Change: Evidence from Swedish Mass Migration to the United States", under publicering i *Journal of Political Economy*.

Kommerskollegii (1910), *Redogörelse för lock-outerna och storstrejken i Sverige år 1909 III*, Kungliga Kommerskollegii Afdelning för arbetsstatistik, Stockholm.

Moses, J W (2011), *Emigration and Political Development*, Cambridge University Press, Cambridge.

Myrdal, G (1944), *An American Dilemma, Volume 2: The Negro Problem and Modern Democracy*, Harper & Brothers, New York.

Nelson, H (1909), *Emigrationsutredningen – bilaga 8, bygdeundersökningar*, 6, Öland, Fritze, Stockholm.

⁴ Exempelvis visar Barsbai m fl (2017) att emigration från Moldavien till Västeuropa bidrog till att landets kommunistregering röstades bort från makten.

Nordahl, P (1994), *Weaving the Ethnic Fabric: Social Networks among Swedish-American Radicals in Chicago 1890–1940*, doktorsavhandling, Institutionen för historiska studier, Umeå universitet.

Rondahl, B (1985), ”Massutvandringen från Ljusne 1906”, *Oknytt*, vol 6, s 16–21.

Sundbärg, G (red) (1913), *Emigrationsutredningen – betänkande*, Norstedt & Söner, Stockholm.

Turgot, A R J, Baron de Laune (1810), ”Letter to Richard Price of 22 March 1778”, *Oeuvres*, vol 9, Delance, Paris.

Westerståhl, J (1945), *Svensk fackföreningsrörelse – organisationsproblem, verksamhetsformer, förhållande till staten*, doktorsavhandling, Stockholms universitet.

Wyman, M (1993), *Round-Trip to America: The Immigrants Return to Europe, 1880–1930*, Cornell University Press, Ithaca.